przewodnik

Miesięcznik Okręgu Podkarpackiego PZN

ISSN 1897-841X 04/2023 (220)

Tyle jesteś wart, ile drugiemu pomożesz, jeśli możesz

Chrystus Zmartwychwstał – Prawdziwie Zmartwychwstał !!!

Spis treści:

- Kwiecień 2023 – calendarium ……..……str. 3
- Diamentowy Jubileusz **sanockiej** struktury PZN…….. str. 13
- To był niezły czas, to był naprawdę dobry rok…..…….…… str. 21
- Wspomnienie – Śp. Jerzy Sypień ……..……str. 26
- Witryna poetycka …….. str. 29

19 stycznia 2023 r. *- w Łaskach k. Jasła odszedł do Wieczności*

Śp.

Jerzy Sypień

(ur. ***25. 05. 1966*** *r. – zm.* ***19. 01. 2023*** *r.)*

Do Wieczności Odszedł Człowiek wielkiego formatu – dobry Kolega, uczestnik wielu przedsięwzięć zainicjowanych przez aktyw jasielskiej struktury PZN, członek środowiskowego PKSiRNiS „Podkarpacie", w którego barwach występując osiągał znamienite sukcesy, którymi w kraju rozsławił Jasło oraz cały region.

W środowisku był Osobą niezwykle lubianą, szanowaną i mile widzianą w każdym towarzystwie, momencie i czasie … będzie nam Go bardzo brakowało na każdym odcinku naszego życia!

Cześć Jego Pamięci !

Miesięcznik Okręgu Podkarpackiego Polskiego Związku Niewidomych

Wydawca: Zarząd Okręgu Podkarpackiego PZN w Rzeszowie

Skład redakcji:

Redaktor Naczelny, koordynator: „Zygflor" – Zygmunt Florczak

Opracowanie graficzne okładki i skład: „Zygflor" – Zygmunt Florczak

Współpracują:

Małgorzata Przyboś, Zofia Noster, Maria Okulska

Adres siedziby redakcji: 35–045 Rzeszów, ul. Hetmańska 9

tel. (017) 85 24 738, fax. (017) 86 22 328

e–mail: sekretariat@pzn.rzeszow.pl

www. http://pzn.rzeszow.pl/czasopisma/

Kwiecień

- to pierwszy miesiąc wiosny -pełen kwiatów i złudnego ciepła.

Po **Jarych Godach*** i hucznym przywitaniu wiosny końcem marca dawni Słowianie z radością wchodzili w kwiecień, pierwszy w całości wiosenny miesiąc roku. Dla naszych przodków był to czas spokojniejszy, mniej przełomowy od poprzedzającego go marca. Mimo, że na czwarty miesiąc roku nie przypadało żadne ważniejsze pogańskie święto, nasi praojcowie radowali się kwietniem, gdyż otaczająca przyroda budziła się z zimowego snu, wszystko dookoła zakwitało, zaś temperatura na zewnątrz robiła się coraz wyższa. Wspomniane aspekty znalazły swe odbicie w słowiańskim nazewnictwie czwartego miesiąca roku.

Językoznawcy przypuszczają, że nazwa kwietnia ma rodowód prasłowiański, gdzie rekonstruowane słowo *květьńь* nazywało po prostu **okres kwitnienia roślin**. Również wśród innych narodów słowiańskich funkcjonują nazwy tożsame z polskim kwietniem, por. ukr. *квітень* (*kvìten'*) oraz czeski *květen* (nazywający maj). Białoruska nazwa również wiąże się z kwitnieniem, jednak w tym wypadku podstawą był inny rdzeń – *красавік* (*krasavika*) od *краска* (*kraska* – biał. *kwiat*). W dobie staropolszczyzny kwiecień był też nazywany **łżykwiatem** (formy oboczne: **łżekwiat**, **łudzikwiat**). Podobnie czwarty miesiąc roku nazywają Kaszubi, por. kasz. *łżëkwiôt*. Nazwy te należy wywodzić od **złudnej natury** tego miesiąca, w którym rozkwitające rośliny nie muszą koniecznie wiązać się jeszcze z wiosennym ciepłem. W kwietniu często możemy się spotkać z sytuacją, kiedy mimo słonecznej pogody i przebudzonej przyrody wciąż nie możemy obejść się bez kurtki lub innego wierzchniego okrycia. Stąd wśród niektórych powstało przekonanie, że miesiąc ten przedwcześnie **wyłudza kwiaty** z ziemi, wprowadzając człowieka w błąd. Być może wspomniana złośliwość kwiatów w jakiś sposób łączy się z chętnie dziś obchodzonym **Prima Aprilis**? Skoro sama przyroda robi sobie z nas żarty, to dlaczego i my nie mielibyśmy z siebie żartować? Kto wie…

Jego łacińskie określenie, to nazwa **Aprilis** *(prawdopodobnie nazwa pochodzi od słowa **aperire** – co oznacza **otwierać**. Jest to więc miesiąc, w którym ziemia się otwiera i zaczyna się okres wegetacji)* i pod takim nazewnictwem funkcjonuje w większości krajów.

Kwiecień zawsze zaczyna się w ten sam dzień tygodnia, co lipiec, a w latach przestępnych dodatkowo także w ten, co styczeń.

Przed stuleciami był kojarzony z przednówkiem, tj. czasem, gdy kończyły się zapasy żywności z poprzedniego roku, a okresem zazielenienia się łąk w stopniu umożliwiającym wypas bydła; był to więc czas, gdy ludzie przymierali głodem i stąd stare przysłowie: ***„Przyjdzie kwiecień, ostatki zapasów wymieciem”*** lub ***„Gdy słonko na dworze, nie będzie pusto w komorze”.***

Inne przysłowie charakteryzujące te dni:

Na Św. Franciszka *(2 kwietnia)* ***zielenią się łany i*** *…* ***wracają bociany.***
Choć już w kwietniu słonko grzeje, nieraz pole śnieg zawieje.
Jeśli w kwietniu pszczoły nie latają, to jeszcze długie chłody się zapowiadają.
Suchy kwiecień, marzec mokry, maj niechłodny, rok niegłodny.
Deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo.
Na Świętego Justyna *(14 kwietnia)* ***siew się w polu zaczyna.***
Gdy w kwietniu ciepłe deszcze padają, pogodną jesień zapowiadają
Gdy na Wojciecha *(23 kwietnia)* ***rano plucha, do połowy lata będzie posucha.***
Jeśli Jerzy *(23 kwietnia)* ***zbliża się pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.***
Chodzisz na Marka *(25 kwietnia)* ***bez koszuli, w maju kożuchem się otulisz.***
Na Świętego Augustyna *(29 kwietnia)* ***orka dobrze się poczyna.***

W ten czas będziemy wspominać i przeżywać:

1 kwietnia – **Prima Aprilis** – tak brzmi nazwa pierwszego dnia miesiąca przez to, że w tym dniu przez całe stulecia ludzie żartobliwie nawzajem oszukiwali się i nadal tradycyjnie to czynią.

Skąd ten zwyczaj zjawił się w Polsce, skoro w XVI wieku uważany był już za stary ?

Jedni uważają, że jest to pozostałość rzymskiego święta ***Ceralii*** *obchodzonego ku czci bogini* ***Cereny*** *na początku kwietnia. Według mitu, kiedy jej córka Prozerpina zbierała narcyzy na Polach Elizejskich została porwana do Hadesu przez Plutona.*

Cerena usłyszawszy krzyk córki wyruszyła na poszukiwanie głosu – lub echa głosu - ale została wyprowadzona w pole.

Niektórzy historycy i badacze obyczajów wysuwają tezę, jakoby zwodzenia się były dalekim echem średniowiecznych misteriów pasyjnych, w których przedstawiano sceny ciągłego odsyłania Chrystusa od Annasza do Kajfasza. Są też tacy, którzy pochodzenie zwyczaju upatrują we wprowadzającej w błąd zmiennej pogodzie kwietniowej przeplatającej „ trochę zimy, trochę lata".

*Na pewno na **Prima aprilis** zaczęto dowcipkować po **1564** r., kiedy to **Karol IX**, władca Francji **przełożył Nowy Rok** z **1 kwietnia** na **1 stycznia**, co nie tylko zmieniło kalendarz, ale także zakłóciło obyczaj wręczania prezentów noworocznych. Dziesięć lat później kościół zatwierdził tę zmianę wprowadzając kalendarz gregoriański. Jednak z przyzwyczajenia dalej wręczano sobie 1 kwietnia drobne upominki, ale z czasem zamiast prawdziwych zaczęto sobie przesyłać lub wręczać bezwartościowe przedmioty o charakterze żartobliwym. Aby mieć jeszcze więcej okazji do śmiechu – zaczęto sobie robić psikusy i kawały.*

*W XVI w. ten zwyczaj przywieziony z Zachodu upowszechnił się w Polsce. Tak więc oszukiwano się np. przesyłając sobie różne zmyślone wiadomości, stąd stare przysłowie : „**Prima aprilis – nie czytaj , bo się omylisz".***

Dzisiaj za nos - wiele milionów ludzi - wodzą dziennikarze. I tak prasowi - jak też telewizyjni - fachowcy prześcigają się w wymyślaniu na ten dzień wciąż nowych, sensacyjnych wiadomości i jak najbardziej nieprawdopodobnych kłamstw.

1 kwietnia 1940 r. – sowieckie **NKWD** rozpoczęło formowanie transportów śmierci z polskimi oficerami – jeńcami obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Charkowie.

1 kwietnia 2013 r. – zmarła **Barbara Piasecka-Johnson** – polska i amerykańska historyk sztuki, filantropka, kolekcjonerka
(ur. 1937 r.).

2 kwietnia – **Niedziela Palmowa** - zwana też „Kwietną" lub „Wierzbną", w kalendarzu chrześcijańskim święto ruchome przypadające na 7 dni przed Wielkanocą; rozpoczyna Wielki Tydzień.

*Wielki Czwartek w kościele katolickim rozpoczyna **Triduum Paschalne**, wspominamy ustanowienie przez Chrystusa podczas ostatniej Wieczerzy Sakramentu Kapłaństwa i Eucharystii. W czasie sprawowanej wieczorem Mszy Wieczerzy Pańskiej podczas przeistoczenia używa się kołatek, zaś po jej zakończeniu Najświętszy Sakrament przenosi się do kaplicy adoracji zwanej Ciemnicą (na pamiątkę uwięzienia Jezusa po Ostatniej Wieczerzy).*

2 kwietnia 1953 r. – urodził się **Krzysztof Krauze** – reżyser, scenarzysta, operator filmowy. Filmografia: *„Mój Nikifor”, „Dług”, „Papusza” (zm. 2014 r.).*

2 kwietnia 2005 r. - tuż przed 22^{00} argentyński biskup *Leonardo Sandri* na Placu Świętego Piotra zebranym wiernym oznajmił: „**Nasz ukochany Ojciec Święty Jan Paweł II powrócił do domu Ojca**”. Papież **Odszedł** spośród żywych o **godz. 21^{37}**.

3 kwietnia 1940 r. - w lesie katyńskim strzałem w tył głowy NKWD **zamordowało** pierwszą grupę polskich oficerów więzionych od jesieni 1939 r. w obozie w Kozielsku. Tym samym rozpoczęła się masowa eksterminacja polskich jeńców z obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku.

3 kwietnia 1983 r. – zmarł **Aleksander Ścibor-Rylski** – pisarz, reżyser, scenarzysta filmowy. Filmografia: *„Popioły”, „Wilcze echa”, „Człowiek z żelaza”, „Morderca zostawia ślad” (ur. 1928 r.).*

4 kwietnia 1883 r. – urodził się **Władysław Skoczylas** – malarz, grafik, rzeźbiarz, pedagog, specjalizujący się w technice drzeworytniczej; dzieła*: „Profil górala”, „Pochód zbójników” (zm. 1934 r.).*

4 kwietnia 1932 r. – urodził się **Jerzy Gruza** – reżyser filmowy, twórca programów telewizyjnych: *„Poznajmy się”, „Małżeństwo doskonałe”; seriale: „Wojna domowa”, „Czterdziestolatek”(zm. 2020).*

4 kwietnia 1942 r. - urodziła się **Maria Okulska** –emerytowany pedagog, do dziś na wielu płaszczyznach aktywny społecznik, w tym w PZN, gdzie od dziesięcioleci jest podporą OKR, a nawet GKR.

5 kwietnia 1883 r. – **Zygmunt Wróblewski** i **Karol Olszewski** – profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego, jako pierwsi na świecie – dokonali skroplenia tlenu.

5 kwietnia 1943 r. – zmarł **Bronisław Onufry Kopczyński** – kompozytor, dyrygent, poeta, krytyk, założyciel i pierwszy redaktor czasopisma *„Sztuka i Naród” (ur. 1916 r.).*

6 kwietnia - – to **Wielki Czwartek**

Wielki Czwartek w kościele katolickim rozpoczyna **Triduum Paschalne**, wspominamy ustanowienie przez Chrystusa podczas ostatniej Wieczerzy Sakramentu Kapłaństwa i Eucharystii. W czasie sprawowanej wieczorem Mszy Wieczerzy Pańskiej podczas przeistoczenia używa się kołatek, zaś po jej zakończeniu Najświętszy Sakrament przenosi się do kaplicy adoracji zwanej Ciemnicą *(na pamiątkę uwięzienia Jezusa po Ostatniej Wieczerzy*).

6 kwietnia 1912 r. – parowiec RMS **Titanic** zderzył się na północnym Atlantyku z górą lodową i utonął.

6 kwietnia 1943 r. – w Nowym Jorku w wydawnictwie „Reynal & Hitchcock" ukazała się powieść *„Mały Książę"* autorstwa Antoine'a de Saint-Exupéry'ego

7 kwietnia – to **Wielki Piątek**

Wielki Piątek jest dniem zadumy nad Męką Chrystusa i Jego śmierci na krzyżu, jest dniem skupienia, powagi, wzmożonej pobożności i gorliwych praktyk religijnych, w tym dniu obowiązuje post ścisły. W świątyniach jest odprawiana Liturgia Męki Pańskiej, a na ulicach wielu miast sprawowana jest Droga Krzyżowa.

7 kwietnia 1452 r. – urodził się **Leonardo da Vinci** – włoski geniusz renesansu; malarz, rzeźbiarz, architekt, mechanik, matematyk, anatom, autor: *„Mony Lizy", „Ostatniej wieczerzy" (zm. 1519 r..)*

8 kwietnia - to **Wielka Sobota**

W tym dniu w świątyniach adorujemy Najświętszy Sakrament umieszczony w Grobie Pańskim. W domach jest to kolejny dzień przygotowań i pieczenia lukrowanych bab, ugniatania cukrowych baranków i malowania pisanek. W tym dniu przed południem praktykowany jest stary obrzęd błogosławienia pokarmów i napojów, znany w kościele katolickim już w VIII wieku. W Polsce zachował się do dziś. Kościół błogosławi na wielkanocny stół: jaja, chleb, świąteczne pieczywo, mięso, wędliny, napoje.

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych, czyli czasu wspominania Zmartwychwstania Pańskiego - zwycięstwa Chrystusa nad śmiercią - najserdeczniejsze życzenia zdrowia, zadowolenia z życia oraz udanego świątecznego odpoczynku w gronie bliskich i przyjaciół wszystkim członkom naszej organizacji, ich bliskim, wolontariuszom i ludziom sprzyjającym naszej sprawie życzenia tej treści składają:

prezes ZO Podkarpackiego PZN – mgr Ryszard Cebula
w imieniu Redakcji „Przewodnika" - Zygmunt Florczak

9 kwietnia – Wielkanoc

- czyli **Uroczystość Uroczystości** z łacińska: **Solemnitas Solemnitatum** – tak w VI wieku papież Grzegorz Wielki nazwał **Wielką Niedzielę**.

Zmartwychwstanie Pańskie *jest największym świętem chrześcijan. Obchodząc je wielbimy zwycięstwo Chrystusa nad śmiercią. Porankiem tego dnia rodzinnie zasiadamy do uroczystego śniadania wielkanocnego, które rozpoczyna się składaniem życzeń i dzieleniem się święconym jajem – symbolem odradzającego się życia. Na stołach znajdują się jajka, wędliny, wielkanocne baby i mazurki. Stoły zdobione są pisankami, barankiem, baziami i bukietami z pierwszych wiosennych kwiatów.*

10 kwietnia – Śmigus – Dyngus – Poniedziałek Wielkanocny

– ROCZNICA KATASTROFY SMOLEŃSKIEJ

10 kwietnia 2010 r. - to data **katastrofy smoleńskiej**.

W Wigilię Niedzieli Miłosierdzia Bożego lecący do Smoleńska wraz z **Marią** i **Lechem Kaczyńskim** - prezydentem **RP -**przedstawicielami parlamentu, duchowieństwa, **MON**, środowisk kombatanckich oraz centralnych urzędów państwa na obchody 70-tej rocznicy zbrodni katyńskiej (razem **96** osób) - podchodzący do lądowania - rozbił się rządowy samolot **Tu – 154M**. Zginęli wszyscy pasażerowie i załoga.

10 kwietnia 1973 r. – urodził się **Piotr Osęka** – historyk dziejów najnowszych Polski; autor publikacji: *„My ludzie z Marca”, „Autoportret pokolenia ‘68”.*

11 kwietnia 1953 r. – urodził się **Zdzisław Krasnodębski** – filozof, socjolog społeczny, poseł do Parlamentu Europejskiego; autor publikacji: *„Rozumienie ludzkiego zachowania”.*

11 kwietnia 2013 r. - zmarł **Hilary Koprowski** – lekarz, wirusolog; twórca pierwszej skutecznej szczepionki przeciwko wirusowi polo, wywołującego chorobą Heinego-Medina *(ur. 1916 r.).*

12 kwietnia – to **Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki.** To również **Międzynarodowy Dzień Załogowych Lotów Kosmicznych**. W Polsce jest obchodzony na pamiątkę dwóch wydarzeń z 12 kwietnia w latach:

- lotu w kosmos w **1961** r. pierwszego człowieka - **Jurija Gagarina**
- startu w **1981** r. pierwszego amerykańskiego wahadłowca

12 kwietnia 1963 r. – premiera filmu „**Godzina pąsowej róży**” w reżyserii Haliny Bielińskiej z udziałem m.in. Elżbiety Czyżewskiej, Lucyny Winnickiej i Jerzego Nasierowskiego.

13 kwietnia 1743 r. – urodził się **Thomas Jefferson** – amerykański prawnik, działacz niepodległościowy, w latach 1801-1809 prezydent Stanów Zjednoczonych *(zm. 1826 r.).*

13 kwietnia – to **Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej –** *polskie święto obchodzone co roku 13 kwietnia , uchwalone 14 . XI. 2007 r. poprzez aklamację Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w celu oddania hołdu ofiarom zbrodni katyńskiej. Obchodzony jest w rocznicę opublikowania przez Niemców w 1943 r. informacji o odkryciu w ZSRR masowych grobów oficerów Wojska Polskiego. Związek Radziecki przyznał się oficjalnie do popełnienia zbrodni dopiero po pięćdziesięciu latach od dokonania mordu tj. 13 kwietnia 1990 r., kiedy to Michaił Gorbaczow przekazał prezydentowi Wojciechowi Jaruzelskiemu listy przewozowe NKWD z obozów w Kozielsku i Ostaszkowie oraz spis jeńców obozu w Starobielsku. Od tego dnia, Dzień Pamięci obchodzono jako* ***Światowy Dzień Pamięci Ofiar Katynia****.*

14 kwietnia – to **Święto Chrztu Polski -** polskie święto państwowe obchodzone 14 kwietnia, poświęcone upamiętnieniu chrztu Polski datowanego na 14 kwietnia 966 r. Decyzją Sejmu ustanowiono je w 2019 r.

14 kwietnia 1973 r. – urodził się **Adrien Brody** – amerykański aktor i producent filmowy; laureat Oscara w 2003 r. za rolę Władysława Szpilmana w dramacie biograficznym Romana Polańskiego „*Pianista*".

15 kwietnia 1933 r. – urodził się **Borys Strugacki** – rosyjski pisarz, wspólnie z bratem Arkadijem autor powieści fantastycznonaukowych; twórczość: *„Poniedziałek zaczyna się w sobotę", „Piknik na skraju drogi" (zm. 2012 r.).*

15 kwietnia 1963 r. – urodziła się **Beata Szydło -** polityk, samorządowiec, była premier rządu RP, posłanka na Sejm RP, oraz do Parlamentu Europejskiego.

16 kwietnia 1923 r. – urodziła się **Alina Janowska** – aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna; znana z filmów: *„Zakazane piosenki", „Skarb" (zm. 2017 r.).*

16 kwietnia 1933 – urodziła się **Anna Sokołowska** – reżyserka filmów dla dzieci: *Wielka, większa i największa", „Kłamczucha" (zm. 2016 r.).*

17 kwietnia 1903 r. – urodził się **Roman Wojciech Francuski** – komandor Marynarki Wojennej; w czasie II wojny światowej dowodził m.in. niszczycielem „Błyskawica" *(zm. 1996 r.).*

17 kwietnia 2013 r. – zmarł **Wacław Nycz** – pilot lotnictwa sportowego i komunikacyjnego, mistrz świata i Europy w lataniu precyzyjnym *(ur. 1954 r.).*

18 kwietnia 1963 r. – zmarł **Ignacy Czuma –** polityk i prawnik, prorektor KUL; autor prac z zakresu skarbowości, metodologii, filozofii, problematyki ustrojowej *(ur. 1891 r.).*

18 kwietnia 2010 r. - na **Wawelu** odbył się pogrzeb **Lecha i Marii Kaczyńskich**. Trumny z ciałami pary prezydenckiej zostały złożone w pomieszczeniu przed kryptą pod Wieżą Srebrnych Dzwonów, w której od 1937 r. spoczywa marszałek Józef Piłsudski.

19 kwietnia 1943 r. – wybuchło powstanie w getcie warszawskim.

19 kwietnia 1983 r. – zmarł **Jerzy Andrzejewski** – prozaik, publicysta, działacz opozycji demokratycznej w PRL; twórczość: *„Popiół i diament", „Ciemności kryją ziemię", „Bramy raju" (ur. 1909 r.).*

20 kwietnia 1873 r. – urodził się **Wojciech Korfanty** – przywódca narodowy Górnego Śląska, jeden z najważniejszych postaci związanych z jego przyłączeniem do Polski; w 1997 r. pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego *(zm. 1939 r.).*

20 kwietnia 1932 r. – we wsi Krzywa k. Sędziszowa Małopolskiego urodził się **Mieczysław Majka** *pseud. „Twardziel"* – w kraju na pewno najstarszy wiekiem czynny społecznie prezes terenowej struktury PZN. Dla młodszych liderów stowarzyszenia wzór aktywisty i człowiek, który „nie rzuca słów na wiatr".

21 kwietnia 1923 r. – urodził się **Gustaw Holoubek** – aktor teatralny i filmowy, reżyser, dyrektor teatrów, pedagog; filmografia:: *„Prawo i pięść", „Gangsterzy i filantropi" (zm. 2008 r.).*

21 kwietnia 1953 r. – urodził się **Wojciech Waglewski** – gitarzysta, kompozytor, aranżer, producent muzyczny. Założył grupę *„Voo Voo".*

22 kwietnia 1953 r. – zmarł **Jan Czochralski** - chemik, metaloznawca, twórca nowoczesnej elektroniki. W 1916 r. opracował metodę pomiaru szybkości krystalizacji metali *(ur. 1885 r.).*

22 kwietnia 1973 r. – premiera komedii filmowej ***„Poszukiwany, poszukiwana"*** w reżyserii Stanisława Barei.

23 kwietnia 1883 r. – urodził się **Jan Huskowski** – poeta, dramatopisarz; twórczość: *„W palenisku", „Spojrzenia" (zm. ? r.).*

23 kwietnia 1993 r. – zmarł **César Estrada Chávez** – Amerykanin meksykańskiego pochodzenia, jedna z czołowych postaci w walce o prawa obywatelskie i sprawiedliwość społeczną w Stanach Zjednoczonych. Podejmował działania na rzecz mniejszości latynoskiej mieszkającej w Stanach, zwłaszcza na rzecz praw pracowników zatrudnianych w rolnictwie *(ur. 1927 r.).*

24 kwietnia 1914 r. – urodził się **Jan Karski** – prawnik, dyplomata, historyk, legendarny kurier Polskiego Państwa Podziemnego; człowiek, który *„próbował powstrzymać Holokaust" (zm. 2000 r.).*

24 marca 2013 r. – zmarł **Lech Paszkowski** – publicysta, pisarz, autor książek: *„Polacy w Australii o Oceanii w latach 1790-1940" (ur. 1919 r.).*

25 kwietnia 1333 r. – w katedrze wawelskiej odbyła się koronacja **Kazimierza III Wielkiego** i jego żony **Aldony Anny Giedyminówny** na króla i królową Polski.

25 kwietnia 1988 r. – to początek kilkumiesięcznej fali strajków, które przyczyniły się do podjęcia porozumienia między władzą, a opozycją w ramach obrad *„Okrągłego Stołu*".

26 kwietnia 1923 r. – urodził się **Andrzej Szczepkowski** – wybitny aktor, wieloletni pedagog w warszawskiej PWST, prezes ZAPS, współpracownik PR i polskiej TV. *(zm. 1997 r.).*

26 kwietnia 1963 r. – zmarł **Juliusz Saloni – –** historyk literatury, polonista, autor podręczników szkolnych *(ur. 1881 r.).*

27 kwietnia 1792 r. – w Petersburgu magnaci polscy zawiązali konfederacją targowicką – **symbol polskiej zdrady narodowej**.

27 kwietnia 1943 r. – urodził się **Ryszard Bugajski** – reżyser filmowy, telewizyjny, pisarz, scenarzysta; filmografia: *„Przesłuchanie", „Generał Nil", „Układ zamknięty" (zm. 2019 r.).*

28 kwietnia 1953 r. – zmarł **Roman Rypson** – podpułkownik pilot Wojska Polskiego, współtwórca koncepcji rozwoju przemysłu lotniczego w Polsce, ofiara represji stalinowskich *(ur. 1899 r.).*

28 kwietnia 1983 r. – zmarł **Jan Rzepecki** – pisarz, historyk wojskowości, pułkownik Wojska Polskiego, założyciel i pierwszy prezes Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość *(ur. 1899 r.).*

29 kwietnia 1863 r. urodziła się **Maria Teresa Ledóchowska** – błogosławiona, misjonarka; założycielka Zgromadzenia Sióstr Misjonarek św. Piotra Klawera, nazywana matką Afryki *(zm. 1922 r.).*

29 kwietnia 1953 r. – urodził się J**an A. P. Kaczmarek** – kompozytor, autor muzyki do filmów oraz spektakli teatralnych, laureat Oskara; kompozycje do filmów: *„Marzyciel", „Quo vadis", „Tajemnica Westerplatte".*

30 kwietnia 1632 r. – zmarł **Zygmunt III Waza** – król Polski i Szwecji. Za jego panowania Rzeczpospolita osiągnęła swój największy obszar, w 1596 r. przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy *(ur. 1566 r.).*

30 kwietnia 1883 r. – urodził się ***Jaroslav Hašek*** wym. *Jaroslaw Haszek* – czeski pisarz, publicysta, dziennikarz, twórca postaci wojaka Szwejka *(zm. 1923 r.).*

30 kwietnia 1940 r. - w **bitwie pod Anielinem** k. Inowrocławia zginął major kawalerii Wojska Polskiego *(sportowiec, ostatni polski „zagończyk" jako dowódca Oddziału Wydzielonego WP w czasie II wojny światowej)* **Henryk Dobrzański**, *herbu* **Leliwa**, ps. „Hubal"– legendarny dowódca oddziału partyzanckiego *Hubalczyków* na kielecczyźnie *(ur. 22 czerwca 1897 r. w Jaśle).*

Kończy się przebogaty w naprawdę wiele zdarzeń i faktów miesiąc, który swoją szczególną treścią powinien sprowokować nas do refleksji, zatrzymania się oraz wewnętrznego wyciszenia, bo i to jest nam od czasu do czasu w życiu niezbędne i potrzebne.

Starsi zapewne pamiętają, że w Polsce był czas, gdy ***kwiecień*** *określaliśmy mianem* ***Miesiąca Pamięci Narodowej****.*

Wedle mnie dzisiaj do powrotu do takiego określenia tego czasu takim mianem motywują nas kolejne rocznice związane ze śmiercią, pochówkiem i dziedzictwem po papieżu Janie Pawle II, rocznicowe wspomnienie sprzed 83 lat zbrodni katyńskiej, czy ostatniej – sprzed lat 13 - lotniczej tragedii Elit Narodu pod Smoleńskiem.

Niewątpliwie do szpiku kości wstrząsnęło nami to, co od 24 lutego u.br. dzieje się na Ukrainie, co – niestety -12 sierpnia 2008 r. podczas przemówienia w Tbilisi przewidywał i – niestety -„wyprorokował" Ś.p. prezydent Lech Kaczyński.

Oby to, o czym tyle powyżej, dało wymierne owoce i nie poszło na marne, aby rozważane fakty w końcu skonsolidowały Polaków i nie było pożywką do dalszej wojny polsko – polskiej.

Oby w tej kwestii nasze nadzieje – zresztą tak, jak od lat - znowu nie były płonne, obyśmy w końcu doczekali chwili, gdy Polak będzie umiał dogadać się z Polakiem … abyśmy znowu nie musieli przeżywać to, czego potomni doświadczali przed dziesięcioleciami, czy stuleciami z podobnych przywar ówczesnych elit …

Ileż to jeszcze musimy przeżyć, aby cokolwiek zmieniło się w naszej osobistej postawie, życiu organizacyjnym, czy społecznym, aby więcej nie odnotowywać w kwietniu faktów smutnych, tragicznych, czy wręcz ośmieszających nas, jako nację? Na dokładkę jeszcze nadal gnębi nas zmutowany COVID-19, więc ileż jeszcze plag należy doświadczyć, abyśmy opamiętali, jako Naród, czy społeczeństwo?

Przemyślmy to.

Zygflor 2023-01-22

***Jare Gody** - Jare Święto – w kulturze słowiańskiej kilkudniowy cykl obrzędowy związany z zakończeniem zimy i powitaniem wiosny. Okres zwyczajów i obrzędów magicznych rozpoczynały przygotowania do symbolicznego przepędzenia zimy, które polegało na topieniu lub spaleniu słomianej kukły zwanej Marzanną.*

„Diamentowy" Jubileusz

***Koła** Powiatowego **Polskiego Związku Niewidomych** w **Sanoku**.*

9 listopada 2022 r. od godz. **10^{00}** w restauracji „**Sanvit**" przy ul. Łaziennej w Sanoku ludzie z dysfunkcją wzroku zrzeszeni w sanockiej strukturze Związku „świętowali" Jubileusz 60-lecia zaistnienia i pracy na rzecz środowiska w Ich regionie lokalnej struktury PZN.

Jak nakazuje niepisany - a wynikający z przekonań religijnych – „obyczaj" wielu z członków rocznicowe obchody zainaugurowało pobytem w kościele oo. Franciszkanów, gdzie w indywidualnej modlitwie Najwyższemu zawierzali tych z Ich grona, którzy już odeszli do Wieczności, prosili o Boże błogosławieństwu na obecny oraz nadchodzący czas, wszak wszystko to, co przed nami zawsze jest jednym wielkim niewiadomym.

Cofając się w czasie
- tuż po zakończeniu II wojny światowej…

w środowisku polskich inwalidów wzroku podjęto działania, których celem było powołanie organizacji zrzeszającej - a zarazem reprezentującej - interesy niewidomych. Inicjatorem - a zarazem organizatorem – powstania ogólnopolskiego związku niewidomych był dr ***Włodzimierz Dolański****.*

- ***6 października 1946 r****.*

z inicjatywy wcześniej wymienionego w podanym terminie powołano ogólnokrajową organizację pod nazwą ***„Związek Pracowników Niewidomych Rzeczpospolitej Polskiej".*** *Funkcję prezesa powierzono dr* ***Włodzimierzowi Dolańskiemu****, który wylansował hasło:* ***„Nic o nas bez Nas".***

- 16/17 czerwca 1951 r.

w Warszawie na ***I Krajowym Zjeździe*** *doszło do połączenia* ***Związku Pracowników Niewidomych Rzeczpospolitej Polskiej*** *ze* ***Związkiem Ociemniałych Żołnierzy RP –*** *w wyniku „fuzji" powstaje* ***Polski Związek Niewidomych.*** *Na jego pierwszego prezesa zostaje wybrany mjr* ***Leon Wrzosek.***

- październik 1956

w wyniku wewnątrzzwiązkowej „scysji" (czy też „odwilży") ociemniali żołnierze reaktywują swoją przedwojenną – powstałą 11. 05. 1929 – organizację pod nazwą ***Związek Ociemniałych Żołnierzy.***

Informacje dotyczące naszego regionu

U swego zarania PZN strukturalnie i organizacyjnie był podzielony na kilka Oddziałów. Początkowo nasz region organizacyjnie wchodził w skład ***Oddziału Krakowskiego****, z którego po kilku miesiącach wyodrębnił się* ***Oddział Rzeszowski PZN.***

Z uwagi na to, że w tym czasie najwięcej niewidomych zamieszkiwało region przemyski, to z tego względu Przemyśl stał się siedzibą nowopowstałego Oddziału.

Oto jak chronologicznie „dochodziliśmy" do momentu powstania terenowej struktury PZN w Sanoku:

- 1951 r. - Przemyśl

- 1952 r. - Rzeszów

- 23 lutego 1952 r. - *w Przemyślu odbył się pierwszy* ***Założycielski Zjazd Rzeszowskiego Oddziału PZN.*** *Funkcję prezesa powierzono* ***Stanisławowi Szymańskiemu****, natomiast kierownikiem biura został* ***Tadeusz Wojciechowski****.*

- 15 maja 1953 *r. - przemyscy działacze doprowadzili do powstania w ich mieście* ***Spółdzielni Niewidomych „Start".*** *Było to bardzo ważne wydarzenie w życiu niewidomych całego regionu, ponieważ w tejże Spółdzielni kilkuset osób z dysfunkcją wzroku znalazło zatrudnienie oraz możliwość wszechstronnej rehabilitacji; w tym bardzo wielu członków sanockiej struktury PZN w ten m.in. sposób wypracowując sobie pracownicze emerytury.*

- // -

- 1962 *r.* ***Sanok -*** *jako* ***dziewiąte*** *Koło PZN w regionie* ***-*** *bohater opracowania*

Część *„cywilna"* Jubileuszu odbyła się w restauracji „**Sanvit**" przy ul. Łaziennej w Sanoku. W reprezentacyjnej biesiadnej sali stylowego lokalu – wraz z gośćmi - zasiadło 37 członków lokalnego środowiska, wśród nich przy prezydialnym stole gościli:

- zastępca Burmistrza Miasta Sanoka – **Grzegorz Kornecki**
- sekretarz UM Sanoka **– Bogdan Struś**
- przew. Rady Miasta Sanoka **– Andrzej Romaniak**
- prezes ZO Podkarpackiego PZN – **Ryszard Cebula**
- wiceprezes ZO Podkarpackiego PZN **– Agata Pogoda**
- dyrektor biura ZO PZN – **Małgorzata Przyboś**
- *Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. Wandy Kossakowej w Sanoku – dr* ***Tomasz Tarnawczyk***
- członkowie nadzwyczajni: **Krzysztof Prajzner, Krystyna Josz**

Tę część Jubileuszu niezwykle wzruszona – łamiącym się głosem - zainaugurowała **Zofia Noster,** prezes ZK Jubilata, która witała wszystkich przybyłych na relacjonowane uroczystości Gości, tj. członków, opiekunów, przyjaciół i sympatyków stowarzyszenia.

W okolicznościowym referacie, który odczytała **Dorota Korzeniowska**, przybliżono i omówiono rolę białej laski w codziennym życiu niewidomego *(imprezę połączono z lokalnymi obchodami Dnia Białej Laski)* jak też fakty z ostatniego 60-lecia ich działalności w regionie na rzecz środowiska.

Na początek wspomnienie z Ich historii… *(fragment)*

„Bardzo trudno jest po latach odtworzyć pewne fakty z pierwszych pionierskich lat działalności Koła, ponieważ zachowane dokumenty są nader skromne i nie ma już miedzy nami naszych Kolegów założycieli, to

pomimo tego warto jest nam wszystkim przypomnieć, jak nasze Koło się tworzyło i co ważnego w okresie jego działalności się wydarzyło.

Otóż w 1962 roku – lokalny działacz Mikołaj Szwan otrzymał

pełnomocnictwo od ówczesnego Zarządu Okręgu Przemyskiego PZN, do utworzenia terenowej struktury Związku obejmującej powiat ustrzycki, leski i sanocki. Na jego siedzibę wyznaczono Sanok. Wraz z Aleksandrem Kargulem, Stanisławem Ziembą, Eugeniuszem Dydkiem i Janem Pastuszakiem , który został zarazem pierwszym przewodniczącym, utworzyli zręby sanockiego Koła (początkowo jego siedziba mieściła się prywatnym domu).

Z roku na rok powiększała się jego liczebność i coraz więcej ludzi z dysfunkcją wzroku w nim się zrzeszało.

W 1974 roku w wyniku reorganizacji wyodrębniło się samoistne leskie Koło, które swoim działaniem objęło powiat leski i ustrzycki.

Po ponad dwudziestu latach działalności w trudnych warunkach lokalowych w 1984 r. wybrano nową przewodniczącą ZK - Janinę Popławską, która nie tylko bardzo rozwinęła jego działalność statutową , ale - co wtedy było sprawą priorytetową - załatwiła od władz naszego

miasta lokal na biuro oraz świetlicę. Od tego czasu Koło zaczęło pracować prężnie oraz wielokierunkowo. Wiele spraw z jakimi borykali się coraz liczniejsi członkowie naszej struktury było na bieżąco załatwianych.

W 1985 roku z inicjatywy Marii Radwańskiej zostaje zorganizowane - pierwsze na terenie całego Okręgu - Duszpasterstwo Niewidomych, a jego celem było pogłębianie wiary, otucha w cierpieniu, pokrzepiająca ducha modlitwa i wspólne pielgrzymowanie.

W wyniku wyborów w 1993 r. przewodniczącą sanockiego Koła zostaje Zofia Noster, która z wielkim oddaniem i zaangażowaniem lideruje omawianej strukturze po dzień dzisiejszy" – tyle ze wspomnień.

Z dalszej części prelekcji wynikało, że *„Ewolucyjne zmiany w tym Kole sprzyjają jego rozwojowi, tj. tradycji, prawidłowej pracy na rzecz człowieka*

borykającego się z problemami wzrokowymi lub jego brakiem". Również w okolicznościowym referacie omówiono rolę sponsorów, opiekuńczej roli względem nich władz miasta, agend starostwa – czyli PCPR – czy władz Okręgu PZN. Kończące referat zdanie: *„Na pewno warto należeć do PZN, bo siła oddziaływania tkwi w jedności, bo tylko razem - a nie pojedynczo – można starać się o środki pomocowe lokalne, krajowe i unijne i poprzez to móc coś razem osiągnąć. Wydaje się, że to nasze dzisiejsze spotkanie jest najlepszym potwierdzeniem naszej jedności i dowodem na sens istnienia stowarzyszenia".*

Z relacji prezes Zofii Noster wynika, że część artystyczna w wykonaniu uczniów z sanockiej Szkoły Muzycznej, to „uczta dla ducha i miód dla ucha" dla go oglądających oraz odsłuchujących, a to za sprawą „maestrii i tzw. muzycznego majstersztyku" młodzieży grającej na gitarach, czy akordeonach.

W trakcie spotkania odznakę „**Przyjaciel Niewidomych**" otrzymali:
- Burmistrz Miasta Sanoka – **Tomasz Matuszewski**,
- dyr. PCPR w Sanoku – **Grzegorz Kozak** *(odznaczenie odebrała Anna Firniak).*

Oprócz tego Zarząd sanockiego Koła wyróżnił **Listami pochwalnymi** najbardziej aktywnych i zasłużonych dla organizacji ludzi. Z rąk prezes **Zofii**

Noster owe wyróżnienia otrzymali: **Zofia Koczera**, **Dorota Korzeniowska**, **Grażyna Fedzik**, **Władysław Cap**, **Krystyna Josz**, **Jan Wiluś** i **Zbigniew Pisiak**.

W szczególnym gronie do godz. 14^{00} biesiadowano przy serwowanej kawie lub herbacie, smakowitych ciastach, po których to w połowie dnia spożyto jubileuszowy obiad, zaś na deser delektowano się stworzonym przez cukiernika jego arcydziełem, czyli okolicznościowym tortem, którym to po podzieleniu się delektowano.

Przy okazji można było obejrzeć specjalną wystawę, na której wyeksponowano – w przekroju lat – wszystko to, co przez lata działo się i dzieje w ich środowisku.

W okolicznościowych wystąpieniach *„wszyscy zaproszeni Goście gratulowali tak zacnego i rzadko osiąganego Jubileuszu, deklarowali dalekosiężną pomoc i wsparcie; podkreślali i docenili to, że na tej niwie społecznej aktywności nikt lepiej się nie spełni w tej aktywności, jak my sami, pod warunkiem, że w tym, co robimy uzyskamy zrozumienie i zewnętrzne wsparcie”* (stwierdzenie nas niezwykle satysfakcjonuje).

W niezwykle kurtuazyjnym wystąpieniu prezes **Ryszard Cebula** sanockiemu środowisku ludzi z dysfunkcją wzroku *„gratulował tak wrażliwej i oddanej sprawie Liderki, życzył Jej dużo zdrowia, sił oraz ochoty do dalszej społecznej aktywności, gdyż w przyszłym roku będzie obchodziła swój indywidualny jubileusz 30-lecia „szefowania” macierzystej strukturze PZN”.*

W takich to warunkach i takiej oprawie swój Jubileusz obchodziły nasze Koleżanki i Koledzy z Koła PZN w Sanoku. Dopisała im pogoda, dobre nastroje i to wszystko, aby podsumować dobrze przepracowane lata, zaś 60 lat działalności, czyli „diamentowy” Jubileusz, to naprawdę kawał ciężko

przepracowanego czasu, który należy podsumować, obiektywnie go ocenić … i nagłośnić, co z satysfakcją czynimy.

Na dalsze lata pracy na rzecz człowieka ociemniałego w tym regionie życzymy im uporu, zaangażowania i motywacji do niej, bo naprawdę warto jest coś czynić dla bliźniego, o czym powinna zaświadczyć relacja z tego szczególnego spotkania.

Serdecznie Gratulujemy !!!

Zygflor 2022-11-19

To był niezły czas, to naprawdę był niezły rok …

Lata pandemii w dziejach świata, narodów, czy choćby naszego stowarzyszenia, to swoisty stan „przyduchy" dosyć często obserwowany w gorące letnie dni w zbiornikach wodnych, a polegający na zmniejszeniu ilości tlenu w akwenach wodnych, co w skrajnych przypadkach może doprowadzić do masowego wymierania zamieszkujących go organizmów – przede wszystkim ryb.

Dla nas wszystkich - w ostrej formie, bez względu na porę roku - owa epidemia spowodowana wirusem COVID-19 - trwała dwa długie lata i oby po tym czasie była tylko smutnym wspomnieniem.

W naszym działaniu ostatni rok, to swoisty czas reanimacji – w końcu podano nam ozdrowieńczy tlen *(okazała się nim być nieskrępowana*

możliwość działania) - co uzdrowiło i uskrzydliło naszą aktywność, o czym w treściwej rozmowie z dyr. biura ZO Podkarpackiego PZN – **Małgorzatą Przyboś**, która 2022 rok podsumowała mówiąc:

„Z mojego punktu widzenia – z mojej perspektywy – rok 2022 mogę zaliczyć do udanych, bowiem był czasem bardzo intensywnym i bardzo bogatym w różnego rodzaju przedsięwzięcia. Najdłużej przygotowywanym i najgłębiej przeżywanym był jubileusz 70-lecia Okręgu PZN, do którego realizacji przygotowywaliśmy się ponad pół roku. 18 października w WDK w trakcie obchodów jubileuszu uhonorowaliśmy osoby wielce zasłużone dla naszego środowiska. Najbardziej tego godne – wręcz prominentne - wyróżniliśmy odznaczeniami państwowymi, Honorowymi Odznakami PZN, osoby z zewnątrz nas wspierające wyróżniliśmy przyznając Honorową Odznakę „Przyjaciel Niewidomych", zaś wieloletnich działaczy, którzy już wcześniej osiągnęli wszystko, co możliwe uhonorowaliśmy pamiątkowymi grawertonami. Uważam, że dla nas wszystkich było to bardzo duże przedsięwzięcie, wydarzenie i przeżycie, o czym najlepiej zaświadczają nazwiska zaproszonych gości, którzy na ten moment do nas przybywając podnieśli rangę imprezy, co nas – nie ukrywam - bardzo nobilitowało i satysfakcjonowało.

Ponadto realizowaliśmy nasze sztandarowe projekty, jak „Kompleksowa rehabilitacja", która realizowana jest rokrocznie. W przeciągu roku w naszej placówce – CRONiS – rehabilitujemy blisko 200 osób, a ponad 1000-cu przez telefon lub osobiście udzielamy poradnictwa społecznego.

Kolejne dwa projekty, to Asystentura – jedna ze środków MRiPS ukierunkowana na osoby niewidome i słabowidzące, jak również z innymi niepełnosprawnościami, poprzez co mogliśmy pomóc wielu ludziom oraz druga Asystentura dofinansowywana ze środków PFRON. Ogólnie objęliśmy wsparciem asystenckim blisko 150 naszych podopiecznych, daliśmy zatrudnienie 90 osobom, co przekłada się na projekt in plus na zagadnienie patrząc z perspektywy zatrudnienia w naszym regionie. Ludzie będąc zatrudnionymi przez pełny rok na umowę cywilno-prawną mieli

odprowadzane pełne składki i mogli pójść na chorobowe, jeżeli była taka potrzeba.

Kolejnym dużym projektem, który udało się nam zrealizować – będzie realizowany do połowy 2023 roku – jest projekt „Rehabilitacja zawodowa osób z różnymi niepełnosprawnościami", w którym chodzi o podniesienie kwalifikacji osób niepełnosprawnych poprzez różnego rodzaju kursy i szkolenia. W zamian za to pracodawca zobowiązywał się na piśmie, że za podniesienie kwalifikacji przez osobę niepełnosprawną, za której szkolenie zapłacił lub pokrył koszty PZN, to on w zamian takiej osobie da podwyżkę, zmieni jej na atrakcyjniejsze stanowisko pracy, bądź zwiększy etat albo zmieni rodzaj umowy o pracę z czasu określonego na nieokreślony.

W ramach tego projektu do przeszkolenia mamy 100 osób zatrudnionych (pracujących) oraz 50 bezrobotnych. Ci ostatni, to nasi ludzie oraz osoby z innymi niepełnosprawnościami, które są w wieku produkcyjnym i zamieszkują teren województwa podkarpackiego.

W tej chwili do wspomnianego projektu w grudniu została zakończona rekrutacja, teraz przez najbliższe miesiące kontynuujemy szkolenia, aby końcem marca móc wykazać się ich efektami, zaś w końcowym efekcie ich uhonorowaniem przez pracodawców. Będzie to podstawą do rozliczenia wspomnianego projektu oraz jego zakończenia.

W 2022 roku kontynuowaliśmy - zainicjowany w poprzednim - projekt „Zrozumieć pandemię", w którym uczestniczyło 12 naszych jednostek terenowych, gdzie było realizowane poradnictwo. W tych Kołach byli zatrudnieni doradcy społeczni, zaś w skali Okręgu PZN wspomagało ich 4 psychologów oraz 4 prawników, którzy pomagali nam łagodzić skutki wywołane pandemią. Z tej formy naszej aktywności mogły korzystać osoby z różnymi niepełnosprawnościami.

W tym czasie wielu naszych członków wycofało się z czynnego udziału w pracach Związku, wyciszyło się z obawy o pandemię i w tym marazmie tkwią do dzisiaj obawiając się gromadzić w miejscach publicznych, czy przemieszczać się publicznymi środkami transportu. To z nimi kontaktowali się nasi psycholodzy usiłując przełamać w nich pewne obawy i opory. Wielu

z nich przez ten stan popadło w depresję, co było potrzebą do kontaktu z rodziną, czyli ich bliskimi, aby mogli pogrążonego w tym stanie zrozumieć i pomóc mu z niej wyjść. W tym wypadku – w celu rozwiązania wielu problemów - dla takich ludzi telefony do prawników i psychologów były do dyspozycji przez 5 dni w tygodniu, z czego korzystali.

W okresie pandemii wiele osób utraciło dotychczasowe stopnie niepełnosprawności, bowiem – w zasadzie - Komisje Orzekające o Niepełnosprawności wyrokowały zaocznie. Ludzie z wiadomych przyczyn niejednokrotnie nie mogli dołączyć ostatnich wiarygodnych dokumentów od lekarzy specjalistów, więc często przekwalifikowano niepełnosprawnego dotychczas legitymującego się np stopniem znacznym na umiarkowany lub z umiarkowanego na lekki. W czasie pandemii z powodu ograniczonego dostępu do lekarzy ludzie do nich nie chodzili i z tego m.in. powodu zapadały takie decyzje. Dodatkowo – jeśli decyduje się zaocznie i dochodzi do takich sytuacji - w jej wyniku niepełnosprawny, który i bez tego ma multum problemów i ograniczeń.

- zostaje dodatkowo pokrzywdzony, czego nie rozumieją orzekający lekarze. To w takich momentach niezwykle potrzebnymi okazali się być współpracujący z nami prawnicy, którzy starali się „odkręcić" niesprawiedliwe decyzje podjęte przez Komisje Orzekające działające zaocznie i wielokroć poprzez zrealizowane na rzecz naszych członków odwołania byli skuteczni.

W ubiegłym roku zrealizowaliśmy wiele projektów mniejszych, takich jak: w lipcu nad morzem zrealizowany turnus rehabilitacyjny, coroczne Warsztaty Muzyczne, wyjazd w góry, dla liderów , tj. aktywu i władz ZO PZN kilkudniowy pobyt w Horyńcu Zdroju m.in. podsumowujący okres 70-lecia zaistnienia PZN w regionie.

Na początku 2022 r. do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej aplikowaliśmy o środki, aby nimi wspomóc jednostki terenowe - projekt nam przeszedł.

Należy zauważyć, że nie wszystkie nasze projekty przechodzą w takich wielkościach, jak sobie zakładamy, ale nie ma co narzekać. Nie zawsze

przechodzą wedle naszych oczekiwań, ale nie możemy utyskiwać, gdyż nie jest źle.

Możemy powiedzieć, że projekt „Poradnictwo społeczne" w Kołach jest już realizowany od sierpnia ub.r. pomimo tego, że umowę podpisaliśmy w grudniu. W ramach jego zadań dokonamy:

- dopłaty do pracowników zatrudnionych w jednostkach terenowych w ramach SOD – z tego dobrodziejstwa będziemy mogli korzystać przez rok poczynając od sierpnia ub.r.

- będziemy mogli dla jednostek terenowych dokonać zakupu sprzętu komputerowego – oczywiście dla tych Kół PZN, które na nim pracują i poprzez to potrzebują i wymagają jego wymiany.

Ogólnie podsumowując rok 2022 z całą odpowiedzialnością mogę rzec, że był to dla naszego środowiska dobry czas. Wreszcie mogliśmy poczuć się jak ryby w dobrze dotlenionej wodzie (trafnie określiłeś i nazwałeś stan ograniczenia wynikający z pandemii swoistą przyduchą). O niezwykłej w ub.r. aktywności Kół PZN zaświadczają zdjęcia i relacje na ich Facebookach i wszystko to, o czym nas podczas spotkań informują. Śmiem twierdzić, że w ubiegłorocznym sezonie każdy z ZK zrealizował na rzecz swoich podopiecznych jedno lub kilka przedsięwzięć bez względu na to, czy była to kilku lub jednodniowa wycieczka gdzieś w Polsce lub regionie.

W tej kwestii swoiste novum, to organizowanie lokalnych obchodów DBL na jednodniowych wycieczkach, które są kończone uroczystym obiadem lub kolacją. Ludzie chcą tego, chętnie zapisują się i poprzez to mogę rzec, że rok 2022 był czasem reanimacji naszej działalności, okresem dobrej – wręcz entuzjastycznej – pracy, na której w takiej formie odrodzenie z niecierpliwością czekaliśmy dwa lata. Oby obecny rok był taki sam lub nawet nieco lepszy, czego sobie i całemu stanowi osobowemu Okręgu Podkarpackiego życzę.

W tym roku czeka nas akcja wyborcza w strukturach terenowych Związku, więc będzie w tej kwestii trochę zamieszania, ale podołamy i nadal na pewno będzie ogólne zadowolenie.

Przez najbliższe miesiące dziewczyny z biura ZO PZN czeka ciężka - związana z realizacją spotkań sprawozdawczo-wyborczych w strukturach terenowych PZN - praca, a potem proces przygotowania i realizacji tegoż samego na szczeblu regionalnym.

Jestem (uśmiech) pewna, że podołamy. Jednocześnie będziemy śledzić oferty względem środowiska, aby móc Wam – jak zwykle – coś ciekawego zaproponować i zaoferować.

Uważam, że takie działania – oprócz wysiłków związanych z rehabilitacją podstawową osób nowo ociemniałych – przyczyniają się do uatrakcyjnienia naszych poczynań i ubogacają naszej oferty, co niewątpliwie wpłynie na naszą atrakcyjność oraz poszerzenie naszych szeregów poprzez tych, którzy dotychczas z rezerwą przyglądali się naszym poczynaniom nie widząc potrzeby, ani argumentów do zrzeszenia się w PZN. Dziękuję".

Przyznacie, że już dawno nie miałem okazji do spuentowania i skomentowania tak optymistycznych wiadomości - w tym wypadku podsumowania przez dyr. Małgorzatę Przyboś naszej działalności w naszym środowisku w ubiegłym roku.

Oby do przeszłości odeszły czasy pandemii oraz w latach 2020-2022 dławiący naszą środowiskową działalność wynikający zeń stan „przyduchy", oby za naszą wschodnią granicą ustał zbrojny konflikt, który nas trwoży i oby opuściły nas wszelkie obawy i zgryzoty – słowem: oby dało się normalnie żyć, czego Naszej Dyrekcji, sobie oraz nam wszystkim w momencie kończenia tego opracowania od serca życzę.

Zygflor 2023-01-17

Śp. Jerzy Sypień – *wspomnienie*

Gdyby nie zaistnienie „Przewodnika” oraz jego redagowanie przeze mnie, to nie poznałbym wielu wspaniałych ludzi wywodzących się z naszego środowiska, w tym Jurka Sypienia.

Zaczęło się to w momencie, gdy na zaproszenie Stanisława Sęka zacząłem towarzyszyć zawodnikom PKSiRNiS „Podkarpacie” w wielu sportowych imprezach, w tym do półfinałów i Mistrzostw Polski włącznie.

Na początku tego stulecia na rynku pojawiła się broń laserowa, którą skonstruowano po to, aby tego typu dyscyplinę strzelecką w dwóch rodzajach broni – tj. pistolecie i w dwóch pozycjach karabinka – mogli …. od tego momentu uprawiać predysponowani ku takiego typu koncentracji oraz koordynacji innych zmysłów (oczywiście oprócz wzroku) nasi zawodnicy, czyli ludzie z dysfunkcją wzroku.

W tamtych czasach wśród mężczyzn w obu rodzajach broni w skali kraju prym wiedli Jurek Sypień reprezentujący rodzimy PKSiRNiS „Podkarpacie” oraz Jerzy Załomski - reprezentant Klubu „Pionek” Bielsko-Biała.

Pamiętam rozgrywane w październiku 2008 r. w przemyskiej hali sportowej półfinały Mistrzostw Polski, gdy po rozstrzygnięciu obu strzeleckich konkurencji obaj wymienieni do dekoracji „na pudle” zamieniali się tylko miejscami. Gdy w pistolecie pierwszym był Załomski, a Sypień drugi, to w karabinku było odwrotnie – złotem dekorowano Sypienia, zaś srebrem Załomskiego.

Takie roszady miejsc wszyscy sympatycy strzelectwa laserowego dla niewidomych w Polsce mogli obserwować przez wiele lat na rozgrywanych w Przemyślu, Horyńcu Zdroju, czy centralnych arenach zmagań rozgrywanych w całej Polsce.

Od chwili utraty wzroku, aż do końca Jego ziemskiej wędrówki towarzyszyła Mu żona Maria, która była dla niego wszystkim: opiekunem, najbliższą Osobą, bo powiernicą Jego rozterek, tajemnic i emocji, ale też pocieszycielką - najcierpliwszym przyjacielem, wręcz terapeutką - przy której wyciszał swoje emocje, koncentrował - szczególnie przed zawodami – której bezgranicznie ufał.

Kilkakrotnie dane mi było rozmawiać z Nim „twarzą w twarz" lub telefonicznie. Jurek żył sprawami naszego środowiska, tj. macierzystego Koła PZN, czy Klubu, który reprezentując swoimi osiągnięciami rozsławił w Polsce.

Szkoda, że przegrał wieloletnie starania o powrót do względnie dobrego stanu zdrowia umożliwiającego powrót do sportowych zmagań, które były sensem Jego życia, a po wymuszeniu zakończenia zawodniczej kariery „tylko” miłym wspomnieniem…

Przed zakończeniem o Nim wspomnień jeszcze raz należy powrócić do Osoby **Marii Sypień**, aby podziękować Jej za wierne i oddane przy nim trwanie, co niejednokrotnie zapewne nie było z wielu względów łatwe i proste.

Na zakończenie apel do Krystyny Myśliwiec i całego aktywu jasielskiej struktury PZN – może na cześć Zmarłego jasielski obiekt, w którym m.in. trenujecie strzelectwo laserowe , na cześć Jurka Sypienia nazwiecie Jego Imieniem, aby w ten sposób utrwalić ślad Jego zaistnienia pośród nas? Przemyślcie to.

Zygflor 2023-01-21

Witryna poetycka

W tegorocznym kwietniowym kąciku poetyckim publikuję wielce wymowny – o wręcz rekolekcyjnym przekazie – wiersz Poetki Seniorki, który

każdy z Czytelników musi sobie przyswoić, zaś jego wymowę oraz przekaz indywidulanie przeanalizować i zinterpretować, by móc względem siebie wyciągnąć dalekosiężne wnioski … i wdrożyć tego typu postanowienia…

Niezwykle wzruszający jest końcowy fragment utworu - przeze mnie specjalnie wytłuszczony – przyjmijmy go jako swoiste ***credo*** *(wyznanie wiary) oraz* ***mea culpa*** *(oznaka skruchy) Autorki względem nas, jak też samej siebie …*

Odczytajmy go zgodnie z intencją wyznawanego przez nas światopoglądu i … po lekturze wiersza wyciągnijmy dla siebie dalekosiężne wnioski…

Wielkanoc

W dzień Wielkanocy biją wszystkie dzwony
Ogłaszając światu Zmartwychwstanie Pana.
Następuje dla nas dzień błogosławiony –
Nadzieja zbawienia każdemu z nas dana.

Jezus zmartwychwstał, nasz Pan wśród nas żyje
Raduje się szczerze Lud Boży Kościoła.
I serce mocniej w naszej piersi bije,
Lecz czy słyszymy, gdy Bóg do nas woła?

Bóg stworzył świat cały i stworzył człowieka,
By świat cały upiększał błogosławiąc Pana.
Czasem daremnie na pokutę czeka,
Bo wolna wola człowiekowi dana.
Pan Bóg nas kocha i wciąż na nas czeka,
By Jego miłość skruszyła naszych grzechów winę –
Bo tak umiłował każdego człowieka,
Że na ten świat zesłał nam swojego Syna.

To wielkie święto poprzedza cierpienie
I straszna męka Zbawiciela świata.
Pamiętaj człowieku, skąd przyszło zbawienie,
Nie grozi nam bezwzględna naszych dusz zatrata.

Pamiętaj o tym składając życzenia
Zdrowia, sukcesów, wszelkiej pomyślności –
Że Boża miłość życie w dobro zmienia –
A Boży pokój w sercach niech zagości.

I najważniejsze rzeczy dla każdego
Miejmy w pamięci przyjmując życzenia:
Że miłość Boga i miłość bliźniego,
To jedyna prosta droga do Zbawienia !

A ja – gdy w życiu wchodzę w smugę cienia –
Zwracam się do wszystkich w uroczystej chwili:
Jeśli zraniłam kogoś – pragnę wybaczenia!
Przebaczam wszystkim, którzy mnie zranili …

autor wiersza: **Maria Okulska**

Diamentowy (1962-2022) **Jubileusz sanockiej struktury PZN**

9 listopada 2022 - fotorelacja